

TEKST: Paul van Wezenberg

FOTO: Inge van Mill / HH

COMPETENTIES VOOR DE TOEKOMST

'JE KUNT BETER IEMAND LEREN OM MET NIEUWE MACHINES OM TE GAAN DAN OM ÉÉN MACHINE TE BEDIENEN.' DAT ZEGT ONDERWIJSKUNDIGE DRS. HESTER STUBBÉ M.SC. OP DIT MOMENT GEBEURT VEELAL DAT LAATSTE. MAAR ONZE MAATSCHAPPIJ HEEFT STEEDS MINDER RUIMTE VOOR DIT SOORT WERKNEMERS.

'De monteur die vroeger een jaar lang met hetzelfde type auto aan de slag was, wisselt nu per week of zelfs dagelijks van activiteit', legt Stubbé uit. 'Of denk aan een verpleegkundige. Die heeft voortdurend te maken met nieuwe apparatuur, afspraken rond hygiëne, veiligheidsvoorschriften, enzovoort. Ze moeten zich dus blijven ontwikkelen. Hoe zorgen we dat werknemers het vliegwiel van hun eigen ontwikkeling aan de gang kunnen houden? Vanuit onze expertise over leren op de werkplek kwamen we op het idee om een stap terug te zetten, en ons te richten op scholen.'

ZELFSTUREND LEREN

'Rekenen, lezen en taal blijven enorm belangrijk. Maar na uitgebreid literatuuronderzoek kwamen we tot vijf ondersteunende competenties: regie nemen, reflecteren, toepassen van leerstrategieën, sociaal leren en relateren aan de werkelijkheid. Die vijf vormen samen het vermogen om zelfsturend te leren – het vermogen dat de werknemer van de toekomst zo hard nodig heeft. Om die competenties te meten ontwikkelden we een meetinstrument en de iSELF.' (zie kader)

In oktober 2011 deed het team van Stubbé

een meting onder de tweehonderd eerstejaarsleerlingen van het Vathorst College in Amersfoort. 'In overleg met docenten herschreven we de stellingen naar kindniveau en een schoolsituatie. Het resultaat was een reeks diagrammen die de mentor kan gebruiken als ondersteuning bij gesprekken met het kind of zijn ouders. De school heeft zich ten doel gesteld om de betreffende competenties bij leerlingen te versterken. Om de ontwikkeling vast te stellen, zal dezelfde groep aan het einde van het tweede schooljaar de vragenlijst nogmaals invullen.'

BASISSCHOLEN

Dit najaar gaat Stubbé nog een stap verder. 'Op elf basisscholen, bij 650 leerlingen van groep 7 en 8, nemen we dezelfde vragenlijst af, aangevuld met een meting van de omgevingsfactoren. Tijdens de kick-off met de scholen en adviesorganisatie KPC Groep – die de metingen op termijn gaat uitvoeren – bespreken we wat zo'n meting betekent voor de kwaliteit. Slaagt het experiment, dan heeft de school een effectief en efficiënt ondersteunend instrument in handen dat inzicht geeft in de mate van zelfsturend leren van individuele leerlingen en groepen

als geheel. Uiteindelijk beogen we dat vernieuwende scholen dit soort methodes zelf oppakken. Als de Schoolinspectie dat meeneemt in de beoordeling, helpt dat ouders een gefundeerde keuze te maken voor de school waar hun kind zich het best kan ontwikkelen.'

INFO: hester.stubbe@tno.nl

iSELF

Met de iSELF, een Internet tool for Self-Evaluation and Learner Feedback, kunnen digitaal competenties worden gemeten. In plaats van vragen worden stellingen gebruikt; die zijn korter en gemakkelijker te begrijpen. De gebruiker plaatst deze stellingen in de meest passende categorie (helemaal niet mee eens – helemaal mee eens). Doordat de deelnemer zijn keuzes op de computer invoert, kan het resultaat direct aan de deelnemer of zijn mentor worden teruggekoppeld in de vorm van een diagram. In de iSELF kunnen verschillende vragenlijsten worden ingevuld.